

DE FEESTEN VAN DE 75ste VERJARING VAN DE BELGISCHE ONAFHANKELIJKHEID TE GENT

Zoals in alle provinciehoofdplaatsen werd ook te Gent de 75ste verjaring van de Belgische Onafhankelijkheid gevierd. Gent telde in 1829, 77.568 inwoners. In 1904 bedroeg dit aantal 153.741, dus bijna verdubbeld. De begroting van de stad Gent bedroeg ongeveer 1.315.400 FR in 1830. Voor 1905 waren in totaal 10.345.568,50 FR als uitgaven voorzien. Ter voorbereiding van de feesten werden acht komitees opgericht.

Het feest begon op zondag 18 juni 1905 met een Te Deum in de Sint-Baafs-kathedraal. Vele straten, pleinen en huizen waren prachtig versierd : het Koophandelsplein, het koffiehuis Het Haasje, lokaal van l'Avenir Horticole, het huis van burgemeester Braun, het gerechtshof, de Nederkouter, aan de Spriet ter Pompe (begin Kortrijksestraat) was een grote erepoort gebouwd; verder waren nog versierd de Sint-Pietersnieuwstraat, de Vlaanderenstraat, de Lange Munt, de Reep, de Wijngaardbrug (aan het bisdom, nu verdwenen), in de Brabantdam stonden vier obeliskken. Vernoemen we nog de Lammerstraat, de Zonnestraat, de Korte Dagsteeg, een triomfboog in de Van de Veldestraat, het Steendam, het Gouden Leeuwplein, de voorgevel van het nieuwe cirkus, de Club des Nobles. Op sommige plaatsen waren aan de lantaarnpalen palmladeren bevestigd en over de lantarens was het rozekleurig gaas gespannen. Tijdens de nacht van zaterdag op zondag brak een hevige onweer los boven Gent, waardoor heel wat schade was aangericht aan de versieringen; de schade werd reeds 's morgens vroeg hersteld. Het Te Deum werd gezongen door de bisschop Stillemans. De Gregoriaanse zang werd uitgevoerd door een koor van vijftig seminaristen. De middenbeuk van de kathedraal was aan de overheden voorbehouden en door een rij linietroepen afgezet. Ongeveer honderd vaandels namen plaats aan de voet van het koor. Het is onmogelijk al de aanwezigen te vermelden; we vernoemen enkel de gouverneur baron R. de Kerckhove-d'Exaerde, vele burgemeesters en schepenen, het gerecht, universiteitsprofessoren, leden van de Bestendige Deputatie, senators en volksvertegenwoordigers. Op te merken is wel, dat drie oudstrijders van 1830 in hun tenue van 1830 aanwezig waren, nl. Jaak Janssens van Winkel-Sint-Kruis, Pierseaux van Gent en Reihl van Sint-Niklaas. Waren nog aanwezig : katholieke gemeenteraadsleden, de staf en officieren van het leger, het konsulaire korps, een aantal vrederechters.

Reeds van voor de middag was aan het station een grote menigte samsengeschoold. De hoofdkommissaris verzekerde de ordedienst. Van rond een uur hadden op het plein voor het station plaatsgenomen : een half eskadron jagers te paard van de burgerwacht en een afdeling lansiers. De plantendienst van de stad Gent had het station in een tuin omgetoverd. Onder de

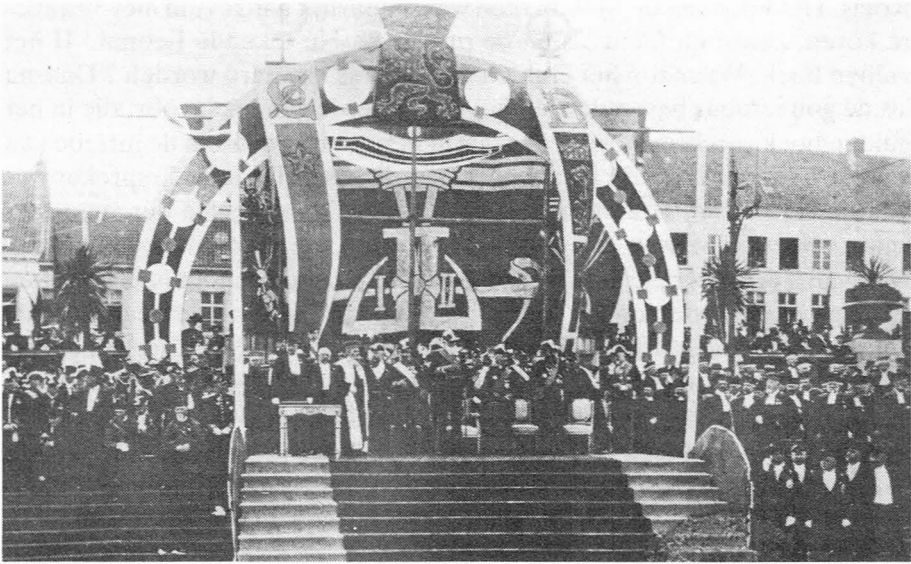
aanwezig, die de koninklijke trein opwachtten vernoemen we de provincie-gouverneur, de burgemeester Em. Braun en generaals. Twee compagnies van het eerste linieregiment en de schutterij van de burgerwacht waren op het perron opgesteld.

De koninklijke trein stoomde om 1 uur 30 het station binnen. Koning Leopold II was in tenue van luitenant-generaal. Twee muziekkorpsen speelden de Brabançonne, terwijl de trommels roffelden en de klaroenen schalden. Leopold II was vergezeld door graaf de Smet de Naeyer, hoofd van de kabinetsraad, van de Trooz, minister van Binnenlandse Zaken en van hogere officieren. Na de voorstelling van de overheden nam de koning de troepen in ogenschouw en stapte daarna in zijn Berline. De jagers te paard van de burgerwacht maakten de voorhoede uit; voorop reden twee wachters met een revolver in de hand. Toch zonderling. Het enthousiasme bij een deel van de bevolking is onbetwistbaar, maar het enthousiasme van de verslaggever stemt tot nadenken. Daarom heb ik de krant Vooruit geraadpleegd; de krant Het Volk jaargang 1905 ontbreekt in de B.R.U.G. De krant Vooruit schrijft, dat de arbeiders maar een feestdag kennen : het feest van de arbeid. Verder lezen we : “De rest van het publiek riep hier en daar wel, maar veel overtuiging was er niet. De kinderen van de katholieke scholen, hier en daar opgesteld, riepen op kommando en op maat Vive le roi !”. De krant Vooruit spreekt dus niet van incidenten. Wel maakt de krant nog deze bemerking : “Er is volmaakte overeenkomst van gedachte tussen geldkoffer, kerk en troon”.

Bij een vorig bezoek van koning Leopold II aan Gent was het alleszins er anders aan toegegaan : aan het Zuidstation stond een massa arbeiders, die het volgend lied zongen :

Al op dek,
Voet bij stek.
Leve de Gentenaren,
Leve de koene scharen.
Wie het hart nog leeft,
En als men ons het algemeen stemrecht niet geeft,
We zullen Leopold zijn hoofd afwringen
Leve de algemene werkstakingen.

Tijdens het onderhoud op 11 november 1918 te Loppem tussen koning Albert en E. Anseele en Paul Emile Janson verklaarde koning Albert, dat het algemeen enkelvoudig stemrecht zou ingevoerd worden en de Gentse universiteit zou vernederlandst worden. Men kon toch moeilijk aan de oudstrijders van 1914-1918 het enkelvoudig stemrecht weigeren. Nog voor de nieuwe stemwet werd gestemd, werd het principe van het algemeen enkelvoudig stemrecht toegepast bij de verkiezingen van 16 november 1919. De vernederlandsing van de Gentse universiteit zou pas in 1930 tot stand komen, met als eerste Vlaamse rektor August Vermeylen. Wel werd de Gent-

Vaderlandsch feest op het St.-Pietersplein - 18 juni 1905.

se universiteit in 1923 tweetalig, maar de zogenaamde Nolf-barak kon niemand bevredigen.

Keren we nu terug naar ons verhaal. De koning met zijn gevolg reed langs de Vlaanderenstraat, de Brabantdam, de Korte Dagsteeg, de Walpoortstraat en de Sint-Pietersnieuwstraat.

Voor de stenen trap was een verhoog opgetimmerd, bestemd voor de koninklijke tribune. Op dat verhoog was plaats voor 4000 personen. Recht over de tribune was een ander verhoog, bestemd voor de dames van de overheden. Voor de kazerne was een derde verhoog, bestemd voor de zangers en het orkest.

Aan de Sint-Pietersnieuwstraat was een grote erepoort. Langs de kant van de Kunstlaan was een tweede erepoort. Alles was versierd met vlaggen, planten en bloemen. Op het plein stonden twee kompagnies van het 2e linieregiment, boven op de trappen stond nog een detachement. De drie oudstrijders van 1830 werden per koets rond het plein gevoerd en namen daarna plaats op het verhoog van de koning. De verenigde muziekkorpsen van het leger speelden "Hulde aan Conscience" getoondicht door de Gentenaar H. Waelput. Daarna volgde een optocht van talrijke maatschappijen uit de provincie, met hun vlag voorop. In die optocht werd vooral toegejuicht de afdeling van de weeskinderen, die voorafgegaan door hun muziekkorps, als kleine soldaatjes het plein opstapten. Tijdens de optocht werd door de muziekkorpsen de Zegemars uitgevoerd. De Melomanen met 4500 zangers, waaronder 3000 leerlingen van de stadsscholen zongen de kantate "Vlaanderen" op tekst van E. Van Goethem en muziek van O.

Roels. Het koor van de Melomanen was natuurlijk aangevuld met 39 andere koren, zowel uit Gent als uit de provincie. Nu tekende Leopold II het gulden boek. Waar zou het Gulden Boek thans bewaard worden ? Daarna las de gouverneur baron de Kerchove d'Exaerde een tekst voor, die in het gulden boek geschreven was, en waarin herinnerd werd aan de intrede van koning Leopold I in 1831 op zijn weg naar Brussel. De tweede spreker was burgemeester Em. Braun; hij sprak in het Nederlands. De burgemeester legde volgende wensen van de stad Gent voor : de verbreding van het kanaal van Terneuzen, de aanleg van een nieuwe spoorbaan tussen Gent en Brussel, maatregelen om de vervuiling te voorkomen van de Leie, Schelde en de kanalen, vergiftigd door de nijverheidswateren van Rijsel en omgeving, het bezorgen van goed drinkwater aan de Gentse bevolking, de afbraak van de kazerne in het park, een uitbreiding van het onderwijs, in het bijzonder van nijverheids- en ambachtsscholen alsook van handelsscholen, academie en konservatorium. Koning Leopold II antwoordde hierop en verzekerde dat de regering zou meewerken om aan de wensen van Gent tegemoet te komen.

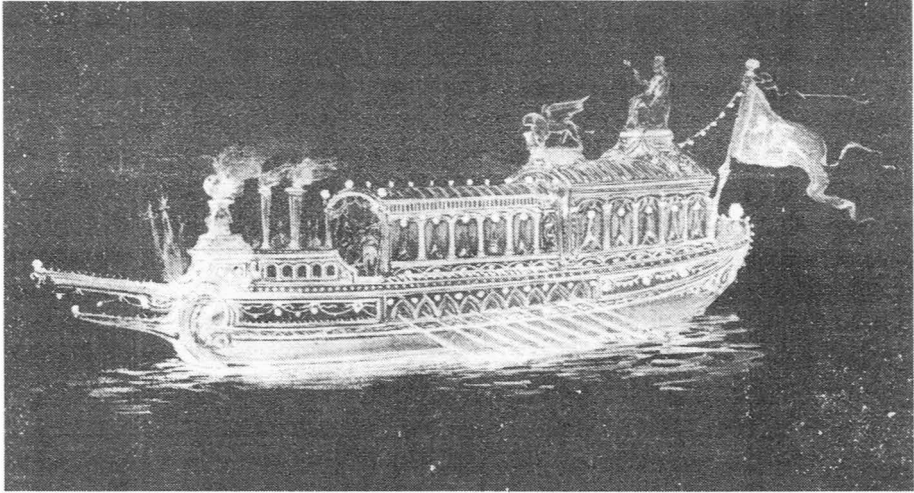
Na de afloop van het feest reden de koning en zijn gevolg naar de nieuwe gebouwen van het Rommelaere Instituut. De vorst werd er verwelkomd door de rektor, waarna de vorst de nieuwe lokalen bezocht.

Daarna reed het ganse gezelschap naar het gerechtshof. Vanop het balkon werd de optocht van bebloemde en versierde schuiten en boten in ogen-schouw genomen, in totaal waren er ongeveer een twintigtal boten en schuiten, alsook vier Zeelandse schuiten en boten met muziekkorpsen. Terwijl had een festival plaats, waaraan een vijftigtal muziekmaatschap-pijen deelnamen. Om zes uur keerde de vorst naar Brussel terug.

's Avonds waren vele straten en gebouwen verlicht. Bengaals vuurwerk werd gebrand op het Belfort, het Geeraard Duivelsteen, de Sint-Baafstoren en het Gravensteen, terwijl op de toren van de Sint-Baafskathedraal een elektrische lichtstraal over de stad werd gezonden.

Op donderdag 22 juni had op het Sint-Pietersplein een militair feest plaats. Het feest begon met een militair concert. De oefeningen door een kompag-nie wielrijders van een Brussels karabiniersregiment was voor het Gentse publiek een nieuwigheid. Daarna volgden nog een fantasia door een peleton van 32 ruiters van het 4e regiment lansiers, een wapenquadrille van het eerste linieregiment, een carousel met 64 ruiters van het lansiersregiment, alsook enkele andere militaire oefeningen.

Op zondag 9 juli had een Venetiaans feest plaats. De optocht bestond uit 26 vaartuigen, die alle om ter schoonst verlicht waren. De boten stelden een aantal allegorieën voor, zoals de steden van Vlaanderen in de 16e eeuw, de maagd van Gent, de tijd van Keizer Karel, Leie en Schelde, enz. De boten vertrokken van de Bargiebrug en vaarden langs de Coupure, Lindelei, Koornlei, Kraanlei tot de Visserij. De heer Moeremans zorgde voor de muziek.

De "Buccentaure" (Galeiboot der Dogen van Venetië).

Op zondag 16 juli had buiten de Kortrijkse poort een wedstrijd plaats voor versierde en bebloemde rijtuigen.

Op zondag 27 augustus hadden internationale roeiwedstrijden plaats tussen de Wondelgembrug en Langerbrugge. Sport Nautique won het kampioenschap van Europa voor vier roeiers; deze club won ook de wedstrijd met twee roeiers.

Tijdens de zomer hadden nog wedstrijden plaats voor de versiering en verlichtingen der huizen.

Nog enkele andere gebeurtenissen hadden plaats :

Op 7 augustus werd de maatschappij Melomanen, overwinnaars van de zangwedstrijd te Verviers, plechtig ingehaald. De maatschappij werd op het stadhuis ontvangen. De Marxkring had te Verviers de tweede prijs behaald. Het kanon bulderde, Bengaals vuurwerk werd aangestoken en de beiaard speelde Klokke Roeland.

Op maandag 21 augustus werd het Gents a capella-koor, die te Brest de eerste prijs had gewonnen, plechtig ingehaald. Bestuurder van dit koor was Emiel Hullebroeck. Ook dit koor werd op het stadhuis ontvangen.

Op 5 augustus had te Luik een internationaal drukperskongres plaats, 116 vreemde kongresleden bezochten onze stad.

Op vrijdag 1 september bezochten de leden, die te Brussel aan de interparlementaire vredeskongres hadden deelgenomen, onze stad.

Op 5 oktober kwam te Gent een telegram toe, waarbij werd meegedeeld, dat de heer Herberigs de tweede prijs van Rome voor kompositoren had gewonnen, evenals de Gentse juffrouw Busine die er een tweede prijs behaalde

Moet er nog aan toegevoegd worden dat al deze feesten een massa nieuwsgierigen en kijklustigen aantrokken ?

BRON

Feestalbum (B.R.U.G. Acc. 53475)

RECLAMES IN HET FEESTALBUM 1905

Dit feestalbum stond vol reclames. We willen er een aantal opnoemen : huis Van Hyfte (Nederkouter, piano's), restaurant Bouard (Korte Kruisstraat 3), huis Latour (Brabantdam 31, regenschermen), apotheek Pol Buss (Noordsstraat 38), huis Pol Madou (Coupure 48 , gebitumeerd karton), huis Gevaert (Brabantdam 14, piano's), huis Michiels gebroeders (Scherpenheuvel, fruitbomen), chocolade Martougin, huis Le Plumet (likeuren), huis Fl. Broekaert (Stationstraat 38, pasteibakkerij, ook gevestigd in Brussel en "fournisseur de la Cour"), het Grand Hôtel de Russie, boulevard des Italiens, Parijs, gehouden door een Belg, firma Vanderpoorten (Pollepelstraat 18, boekdrukkerij), huis Au Japonais (Veldstraat 44), Edmond Sacré (Kalanderberg 1, foto-graaf), huis J. L. Buyens (Lindenlei 12, goudbrodeerder, maken van vaandels, ook voor het leger), huis Lummerzheim (Wondelgem, gebitumeerd karton, isolerende platen, bouwen van hangaars), het hôtel Jullien te Nice (12 tot 20 fr. per dag voor verblijf en eten), huis Bourdon (juwelier van de Belgische koningen). Bejaarde Gentenaars zullen zich nog een aantal namen herinneren. Vele van de voornoemde bedrijven beschikten over een telefoon.

M. STEELS
